PARTICIPATIEF TRAJECT TEGELARIJEVELD

Auteur: DEAR HUNTER
Datum: 16 september 2026

tussentijdse rapportage → 2/2 (ADDENDUM)

INTRODUCTIE

Tussen 16 maart en 6 juli 2026 werken wij, Remy en Marlies van Dear Hunter, in opdracht van Wonen Zuid, Gemeente Roermond en Nester in- en rond de wijk Tegelarijeveld. De aanleiding voor deze opdracht is de gezamenlijke ambitie om niet alleen de wijk fysiek te vernieuwen, maar ook de leefbaarheid en sociale kwaliteit ervan te versterken. Er wordt gewerkt aan een stedenbouwkundig plan voor de toekomst van de wijk, met aandacht voor sloop, renovatie, nieuwbouw, groen, verkeer en voorzieningen. Tegelijkertijd leeft de vraag hoe bewoners zich opnieuw kunnen verhouden tot hun leefomgeving én tot elkaar.

Wij trachten deze opdracht in te vullen door verder te gaan dan het organiseren van participatiebijeenkomsten of het “ophalen van meningen”. Door veel aanwezig te zijn in de wijk, relaties op te bouwen en zichtbaar te maken wat er speelt in het dagelijkse leven van Tegelarijeveld proberen we verbanden te leggen tussen ruimtelijke en sociale vraagstukken. Niet alleen: wat moet er gebouwd of aangepast worden? Maar ook: hoe voelt het om hier te wonen? Waar ontmoeten mensen elkaar? Waar wringt het? En wat gebeurt er als je langere tijd op een plek aanwezig blijft en écht kijkt en luistert?

Tijdens de bovengenoemde periode verbleven wij zo’n 18 dagen en nachten in Tegelarijeveld, in een door Wonen Zuid beschikbaar gestelde woning aan de Schout Kellenerstraat. Door de week én in de weekenden. We spendeerden uren op straat, in de wijk en eromheen, om praatjes te maken, boodschappen te doen, onze twee honden uit te laten. De informele ontmoetingen gedurende deze tijd én de formele ontmoetingen die wij hadden, door afspraken met bewoners die ons bij hun thuis uitnodigden maar ook met vertegenwoordigende organisaties zoals de wijkraad en stichtingen, kleuren onze inzichten en zorgden samen met de input die wij van onze opdrachtgever ontvingen én onze eigen indrukken en analyses voor onderstaande conclusies.

Sleutelmomenten gedurende fase 1

Wo 11 maart - start participatief traject met openbare bijeenkomst & wandeling vanuit Wijkgebouw
Ma 16 maart - ontvangst sleutel tijdelijke woning aan Schout Kellenerstraat
Zo 5 april - Paasbijeenkomst georganiseerd door Wijkraad Tegelarijeveld
Wo 29 april - Koffie-uurtje in het Wijkgebouw
Za 2 mei - rondgang door- en teken-activiteit in de wijk
Wo 10 juni - teken-activiteit Buitenspeeldag Schout Kellenerstraat
Ma 6 juli - terugkoppeling fase 1 participatief traject aan opdrachtgevers en stakeholders

INZICHTEN

Ruimtelijke en sociale aspecten laten zich niet los van elkaar zien. De bijgevoegde proceskaart (document 1/2) is niet zomaar een illustratie, maar de bron waaruit deze conclusies zijn getrokken. Onderstaande tekst vat de vijf hoofdthema's van die kaart kort samen; voor de volledige beschrijvingen, aanhalingen en de onderlinge verbanden verwijzen we naar de kaart zelf.

Argwaan en controledrang

Ergernissen in de wijk draaien vooral om afval, sluikstort en misbruik van containers, waarbij bewoners elkaar of instanties de schuld geven en naar handhaving of zelfs eigen camera's grijpen. Achter deze controledrang schuilt eerder machteloosheid dan daadwerkelijke dreiging.

De woning

De individuele woning wordt hoog gewaardeerd om ruimte en kwaliteit (“voordeur dicht en nergens last van”) terwijl de publieke ruimte als ondermaats wordt ervaren. Dit contrast doet bewoners zich nog meer terugtrekken uit het publieke domein.

Parkeren en bereikbaarheid

Voor de deur kunnen parkeren is een groot pluspunt en weerspiegelt de bouwtijd van de wijk, toen de auto symbool stond voor vooruitgang en welvaart. De auto biedt ook status en autonomie, en werkt zelfs indirect als sociaal controle-element. De geïsoleerde ligging tussen drukke autowegen zorgt voor constant verkeerslawaai, doorgaande wegen en restplekken die de leefbaarheid en veiligheid niet altijd ten goede komen.

Spelen & ontmoeten

De publieke ruimte nodigt weinig uit tot verblijven of ontmoeten; alleen de

speeltuinen worden soms gewaardeerd en genoemd als favoriete plekken. De spanning zit tussen verder reguleren van gebruik versus de ruimte juist toegankelijker en intensiever maken, want waar niemand verblijft, ligt ongewenst gebruik op de loer.

Individualisme

Er heerst wantrouwen jegens nieuwkomers, waarbij "buitenlanders" expliciet genoemd worden en racistische uitspraken in zekere mate sociaal aanvaard lijken, ook tegenover andere bewoners zoals die van het Neelderveld ("kakkers"). Het gevolg is een individualistische wooncultuur waarin geborgenheid en gezelligheid binnenshuis (of buiten de wijk) gezocht worden, en de band met de directe leefomgeving minimaal blijft.

CONCLUSIE (na fase 1)

De kaart toont Tegelarijeveld als een wijk die met zichzelf in gesprek is. Het is geen buurt die bij de pakken neerzit, maar wél een buurt waar de spanningen zichtbaar en voelbaar zijn.

Het goede nieuws is dat Tegelarijeveld barst van de aanknopingspunten. Er is een unieke hoeveelheid aan publieke ruimte. Er is een kleine kern van bewoners die géét om de wijk. Ze spreken elkaar aan als het even niet goed gaat. Ze planten en zorgen voor groen. Ze vechten voor het weg laten halen van banken als die tot overlast leiden. Deze cirkel doorbreken is de opgave voor Tegelarijeveld. Zodat het weghalen van een bank geen overwinning is maar juist het toevoegen van een bank voor meer verbinding en aandacht zorgt.

De sleutel ligt volgens ons dus niet in meer regels, niet in meer handhaving, maar in het aantrekkelijker maken van de publieke ruimte zódat mensen er wíllen zijn. Waar mensen verblijven, ontstaat zorg. Waar zorg is, groeit vertrouwen. Waar vertrouwen is, durven mensen de stap te zetten voorbij de eigen voordeur (én voorbij het oordeel over de ander).

De elementen zijn er al. Het groen, twee speeltuinen, parkeerplaatsen nabij de woning waar men elkaar toevallig treft, de betrokkenheid die soms schuilgaat achter ergernis. Die elementen zijn geen problemen die opgelost moeten worden, maar grondstoffen om mee te bouwen. De vraag is nu hoe deze elementen versterkt kunnen worden door een stedenbouwkundig plan, én hoe instanties als Vijf, Wonen Zuid, Nester en de Gemeente Roermond de wijk de ruimte kunnen geven én inrichten om in alle vertrouwen weer naar buiten te gaan en te ont-moeten.

VERVOLGSTAPPEN

Met deze tussenrapportage is de basis gelegd, maar de echte opgave begint nu: die kennis vertalen naar de openbare ruimte zelf. In fase 2 verschuift de focus van inzicht verzamelen naar het concreet uitwerken van ruimtelijke adviezen. De essentie: we werken negen plekken in de wijk uit en adviseren per locatie zowel op korte als op lange termijn, zo veel mogelijk ingepast in het stedenbouwkundig plan.

Op basis van het uitgevoerde veldwerk én verdiepend veldwerk kiezen we in overleg negen kansrijke locaties. Per locatie beschrijven we de plek, benoemen we wat ze nodig heeft, werken we samen met het ontwerpteam een schets uit voor de lange termijn binnen het stedenbouwkundig plan, en stellen we een praktische actielijst op voor snel uitvoerbare, eventueel tijdelijke ingrepen. Waar mogelijk worden tijdelijke ingrepen als proefopstelling uitgevoerd, zodat ervaringen uit de praktijk direct meegenomen kunnen worden in de planvorming.

Deze fase krijgt vorm in nauwe samenwerking met de opdrachtgevers, aangevuld met de Wijkraad, Wij Zijn Maasniel, Vijf en de ontwerpers. Dear Hunter onderbouwt de voorgestelde interventies vanuit het veldonderzoek, ondersteunt de samenwerking en observeert waar mogelijk de effecten van gerealiseerde ingrepen.

Net zoals het traject begon met een wandeling, sluiten we af met een laatste

wandeling langs de proefplekken, samen met inwoners en de klankbordgroep. Daarna maken we, samen met de communicatiewerkgroep, een plan om de opgedane inzichten nog een keer met alle inwoners te delen.

Vanzelfsprekend stemmen we de timing af op het stedenbouwkundige plan: de uitwerking van de voorstellen en, waar mogelijk, het realiseren van proefopstellingen vindt in de komende maanden plaats, zodat de eindrapportage overgedragen kan worden aan opdrachtgevers en ontwerpteam en de aanbevelingen nog kunnen worden opgenomen in het stedenbouwkundig plan, vóór vaststelling door de gemeenteraad.

DE CONTEXT — over de wijk Tegelarijeveld

Tegelarijeveld is een buurt binnen de wijk Maasniel in Roermond. De buurt ontstond grotendeels in de jaren zestig en wordt gekenmerkt door sociale huurwoningen, een ruime opzet, veel groen en een sterke aanwezigheid van infrastructuur en parkeerplaatsen in de publieke ruimte. De wijk ligt relatief geïsoleerd tussen grotere verkeersaders.

Nog vóór de start van ons onderzoek was duidelijk dat Tegelarijeveld zich op een belangrijk kantelpunt bevindt. Uit de uitvraag voor het participatietraject en uit eerdere leefbaarheidsonderzoeken kwam een gemengd beeld naar voren. Bewoners waardeerden de betaalbaarheid van de woningen en de vertrouwdheid van de buurt, maar tegelijkertijd stonden thema's als verkeersveiligheid, vervuiling, onderhoud van de openbare ruimte en de ervaren ontwikkeling van de buurt al nadrukkelijk onder druk. In het leefbaarheidsonderzoek van RIGO (2025) scoorde Tegelarijeveld-Broekhin lager dan het gemeentelijk gemiddelde op onder meer vervuiling, verkeersoverlast en de algemene ontwikkeling van de buurt.

Vanuit de uitvraag voor het participatietraject werd ook duidelijk dat de wijk niet alleen vanuit problemen bekeken moet worden. Juist de bestaande sociale structuren, de herkenbaarheid van de buurt en de aanwezigheid van groen en ruimte werden gezien als belangrijke kwaliteiten om op voort te bouwen. De opdrachtgevers willen daarom nadrukkelijk inzetten op een traject waarin fysieke vernieuwing en sociale leefbaarheid niet los van elkaar behandeld worden. Niet alleen de vraag "wat moet hier veranderen?" staat centraal, maar ook: hoe zorgen we ervoor dat bewoners zich betrokken blijven voelen bij de toekomst van hun wijk?

DE AANPAK

Wie het onderzoek uitvoert doet ertoe. We geloven namelijk dat de onderzoeker altijd onderdeel uitmaakt van het onderzoek dat wordt uitgevoerd. Zelfs al gaat het om de meest exacte wetenschap, het is toch het

brein van de onderzoeker die bijvoorbeeld metingen uitvoert of bepaalde verbanden legt waar een andere onderzoeker ze elders zoekt. Dat wij het onderzoek uitvoeren betekent dus dat wij bepaalde verbanden zullen leggen die anderen wellicht niet (of anders) leggen. Dat wij zaken naar boven halen die anderen niet opmerken. En dat wij aandacht besteden aan bepaalde thema's en andere thema's onbehandeld laten. Dat is bij goed onderzoek met geëngageerde onderzoekers altijd zo. Is dat een probleem? Nee, zolang we dit maar beseffen en mee laten wegen in het trekken van conclusies.
Het doet er dus toe wie wij (de onderzoekers) zijn. Daarom stellen we ons graag voor. Wij zijn Remy en Marlies, opgeleid als architect en interieurarchitect. Als architecten bekijken we de wereld om ons heen in eerste instantie vanuit een ruimtelijk standpunt. Samen met onze honden vind je ons vaak buiten, op de projectlocatie maar ook in de bossen en de bergen. We houden van hardlopen en lange dagen buitenshuis. Al die tijd buiten blijven we voortdurend verwonderd en vragend de leefomgeving om ons heen beschouwen. We hebben ons hele leven ingericht zodat we op locatie kunnen verblijven en werken. Dat betekent dat we bij iedere onderzoeksopdracht verhuizen, maar daarover meer onder het kopje 'Cartopologie'.
We verdelen onze tijd tussen Vaals en de plaatsen waar we onderzoek doen. Ons aanpassen aan de leefomgeving zit in onze genen. Als architecten zijn we niet geïnteresseerd in bouwen, maar eerder in hoe de omgeving, vaak vormgegeven door ontwerpers met een zekere afstand ertoe, impact heeft op het dagelijkse leven.

CARTOPOLOGIE

Cartopologie brengt het ruimtelijke domein (door middel van cartografie) dichter bij het sociaal domein (door antropologische veldwerkmethodes toe te passen). Tekeningen, plattegronden, doorsnedes, aanzichten; allemaal hulpmiddelen die gebruikt worden om ruimtelijke kwesties inzichtelijk te maken. Van een wandelroute door het bos tot de herstructurering van een woonwijk zoals Tegelarijeveld. Al deze hulpmiddelen vallen onder de noemer 'kaarten' en zijn al heel lang dé manier waarop we ons ruimtelijk uitdrukken. Kaarten zijn altijd een vereenvoudiging van de werkelijkheid en dus nooit een volledige weergave ervan. Elke kaart, hoe nauwkeurig en oprecht gemaakt en zonder enige bedoeling van misleiding, zal alsnog de complexiteit van de werkelijkheid onrecht aandoen. Daarom vinden cartopologen, zoals wij, Remy en Marlies van Dear Hunter, het uitermate belangrijk dat er veel verschillende soorten kaarten bestaan. En met name ook kaarten die niet alleen feitelijke, in GIS beschikbare data bevatten, maar ook kennis van dichtbij, vanaf de locatie. Kennis van het alledaagse van de plek. Hoe het werkelijk is om ergens te zijn. Hoe het eraan toe gaat en hoe je je er thuis voelt.

Onderzoek doe je nooit alleen. Zelfs als je je in je zoektocht naar informatie beperkt tot je kantoor en je laptop zul je refereren naar anderen, door stellingen op te zoeken bijvoorbeeld. Of door cijfermateriaal van andere onderzoeken toe te passen. Cartopologen doen dat ook, maar doen nog veel meer. Zo hebben wij in de voorbije weken gesproken met tientallen inwoners van het Tegelarijeveld. Soms vluchtig, in de speeltuin of bij het uitlaten van de honden. Soms ook langer, tijdens onze 'tekendag' op twee mei of tijdens de straatspeeldag op 10 juni. Maar ook maakten we afspraken met mensen. Met inwoners, vertegenwoordigers van woningcorporaties, buurtnetwerken, ondernemers, ambtenaren, ... Zij, maar ook onze opdrachtgevers,

zijn coauteur van deze kaart.

Van het grootste deel van deze coauteurs noteerden we geen namen of contactgegevens – enkel als men zelf aangaf op de hoogte gehouden te willen worden of om een vervolgafspraak te plannen. Ook zijn we benaderd door veel mensen, van hen hebben we dus wél namen en contactgegevens. Wij danken iedereen die een bijdrage leverde: iedereen van wie we geen gegevens hebben. De gegevens van personen die wél bij ons bekend zijn, zijn op verzoek bij ons in te zien.

COLOFON

Dit addendum en de bijbehorende proceskaart zijn vervaardigd op basis van veldwerk in- en rond de wijk Tegelarijeveld in Roermond, tussen maart en juli 2026. De opdrachtgevers van dit onderzoek zijn Wonen Zuid, Gemeente Roermond en Nester.

De manier waarop de observaties en inzichten op deze kaart zijn verkregen staat uitvoerig omschreven. Dear Hunter kan op geen enkele wijze verantwoordelijk worden gehouden voor de eventuele gevolgen van de inhoud van deze kaart.

© 2026 Dear Hunter
Vragen of opmerkingen? info@dearhunter.eu